

AMPUMA-ASELAUTAKUNTAPöytäkirja 4/2009
SM066:00/2006

Kokousaika:	29.4.2009 klo 13.00 – 16.15	
Paikka:	Arpajais- ja asehallintoyksikön toimitilat, Riihimäki	
Läsnä:	Jouni Laiho	puheenjohtaja
	Liisa Timonen	sihteeri
	Nina Holmberg	Esko Hakulisen sijainen
	Sauli Härkönen	Jari Pigginn sijainen
	Asta Jaakkola	jäsen
	Jouko Juppala	jäsen
	Timo Martelius	jäsen
	Jari Mäkinen	jäsen
	Ossi Vuorilampi	jäsen
Mika Lehtonen	asiantuntija	
Poissa:	Esko Hakulinen	jäsen
	Sandra Hatzidakis	jäsen
	Jari Pigg	jäsen
	Marita Väänänen	jäsen

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen.

2. Työjärjestyksen vahvistaminen

Vahvistettiin työjärjestys asialistan mukaisesti. Kokous keskittyy tällä kertaa esittämään lyhyen yhteenvedon lausunnoista, joita on annettu ampuma-aselain ja eräiden siihen liittyvien säädösten muuttamiseksi laaditusta hallituksen esityksen luonnoksesta. Lisäksi käydään läpi yleisöltä sisäasiainministeriön otakantaa.fi -foorumille 12.3. - 14.4.2009 tulleita mielipiteitä, joita on annettu yhteensä 714.

3. Edellisen kokouksen pöytäkirjan vahvistaminen

Edellisen kokouksen pöytäkirja vahvistettiin.

4. Ampuma-aselain uudistamishanke

Puheenjohtaja esitti yleisluontoisen yhteenvedon otakantaa.fi -foorumille tulleista mielipiteistä. Yleisöllä oli mahdollisuus vastata seuraaviin seitsemään kysymykseen:

- 1) Tulisiko käsiaseet (pistoolit, revolverit, pienoispistoolit, pienoisrevolverit) kokonaan kieltää?
- 2) Mikä olisi sopiva käsiaseluvan saannin alaikäraja (15 v., 18 v., 20 v.)?
- 3) Pitäisikö ammuntaa harrastaa vain ampumaseuroissa?
- 4) Onko ehdotus liian tiukka (=pitäisi löysentää) vai liian löysä (=pitäisi tiukentaa)?
- 5) Onko esitys perustuslain vastainen?
- 6) Tulisiko lääkäreille säätää ilmoitusoikeus/-velvollisuus?
- 7) Miten aselakia tulisi uudistaa?

Kaikki vastaajat eivät vastanneet kaikkiin esitettyihin kysymyksiin. Arpajais- ja asehallintoyksikössä on vastauksista tehty lyhyt yhteenveto ”tukkimiehenkirjanpidolla”. Vastauksista on vaikea tehdä eksaktia tieteellistä analyysiä eikä vastauksista myöhemmin laadittava yhteenveto täytä tieteellisen tutkimuksen vaatimuksia. Vastaajien antamista kannanotoista tehdään yhteenveto ampuma-aselain ja eräiden siihen liittyvien säädösten muuttamisesta annettavaan hallituksen esitykseen.

Vastauksia edellä mainittuihin kysymyksiin on annettu seuraavasti:

- 1) Kyllä 44, ei 161
- 2) 15 vuotta 39
18 vuotta 148
20 vuotta 44
22-25 vuotta 1
25 vuotta 3
- 3) Kyllä 42, ei 143
- 4) Liian tiukka 74, liian löysä 13
- 5) Kyllä 77, ei 5
- 6) Kyllä 26, ei 9

Myös aselakia koskevia uudistusehdotuksia tehtiin useita. Otakantaa -foorumien kannanottojen yhteenveto toimitetaan myöhemmin ampuma-aselautakunnan jäsenille.

Liisa Timonen kertoi, että sisäasiainministeriö pyysi lausunnon ampuma-aselain ja eräiden siihen liittyvien säännösten muuttamisesta laaditusta hallituksen esityksen luonnoksesta 41 taholta. Lausuntoja annettiin lautakunnan kokouspäivään mennessä 37. Ampumaharrastukseen liittyvät järjestöt ovat lausunnoissaan olleet kriittisiä ja vastustaneet useimpia esitettyjä muutoksia sekä esittäneet omia muutosehdotuksiaan. Aktiivisen harrastuksen vähimmäisajaksi on esitetty puolta vuotta kerran viikossa tapahtuvana harrastuksena tai yhtä vuotta. Ilma-aseella tapahtuva harjoittelu tulee myös laskea mukaan ko. harrastusajaksi. Käsiaseen saannin ikärajaksi on esitetty 18 vuotta. Ensimmäinen käsiaselupa voi olla määräaikainen. Luvan uusimisprosessin tulisi olla kevyt ja siihen tulisi riittää esim. yhdistyksen ampuma-asekouluttajan antama todistus ampumaurheilun aktiivisuudesta. Uusitun luvan tulee olla toistaiseksi voimassa. Rinnakkaislupa tulisi nykyisen käytännön mukaan myöntää myös alle 18 -vuotiaalle. Lisäksi on ehdotettu yhdistyksille ja järjestöille uusista tehtävistä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta valtion varoista. Luvan uusiminen tulisi myös olla maksutonta. Lakiehdotus on muutamien järjestöjen mielestä perustuslain vastainen ja rikkoo yksityiselämän suojaa koskevia säännöksiä. Useiden järjestöjen mielestä esitys on ollut niin puutteellinen ja epäselvä, että se on valmisteltava uudelleen ja lähetettävä toiselle lausuntokierrokselle. Lisäksi lausunnoissa on kritisoitu sitä, että esityksen monissa

kohdissa viitataan asetuksella annettaviin tarkempiin määräyksiin eikä ehdotuksia ole edes toimitettu lausuntoa varten. Kaksi yhdistystä on vaatinut, että koko esitys palautetaan uudelleen valmisteltavaksi intressipiireille.

Viranomaisten antamat lausunnot ovat olleet ensisijaisesti esitystä puoltavia. Muun muassa tietosuojavaltuutettu, oikeusministeriö, puolustusministeriö ja Suomen Lääkäriliitto ovat vaatineet lakiesitykseen joitakin muutoksia ja tarkennuksia. Tässä vaiheessa kaikista lausunnoista ei vielä ole tehty yhteenvetoa.

Oikeusministeriö on muun muassa lausunut, että perustuslain säännöksellä on nimenomaisesti turvattu myös negatiivinen yhdistymisvapaus eli oikeus olla kuulumatta yhdistykseen. Perustuslakivaliokunta on yhdistyslain tulkinnassa lähtenyt siitä, ettei yhdistyksen jäsenyyden yleisenä periaatteena voi olla automaattinen, suoraan lain säännösten perusteella määräytyvä jäsenyys. Yhdistymisvapauden lähtökohtana tulee olla vapaaehtoinen ja nimenomaiseen tahdonilmaisuu perustuva liittyminen yhdistykseen. Näistä lähtökohdista voidaan poiketa vain, jos poikkeamiselle on olemassa erityiset yhdistymisvapauden kannalta hyväksyttävät perusteet. Oikeusministeriön mielestä nyt ehdotetussa sääntelyssä ei ole kyse pakkojäsenyydestä. Yhdistyksen jäsenyys on edellytyksenä luvan saamiselle tietynlaisen asean hankintaan, mutta luvan hakeminen tai ampumaharrastuksen aloittaminen ei aiheuta automaattista jäsenyyttä yhdistyksessä. Ehdotuksessa on oikeusministeriön mukaan kysymys yhdistykseen kuulumattomuuteen liittyvistä välillisistä tai epäedullisista seuraamuksista.

Puheenjohtajan mukaan perusoikeuskysymykset eivät ratkea oikeusministeriön lausunnolla. Perustuslakivaliokunta on antanut lausuntoja perusoikeuskysymyksistä ja sanoo asiassa viimeisen sanan. Hengen ja elämän turvaamiseksi lailla voidaan säätää poikkeuksia perusoikeuksista. Jos perustusvaliokunta katsoo, että lakiesitys on perustuslain vastainen, lakiesitystä muutetaan.

Puheenjohtaja totesi, että yleensä lakiesitystä täydentäviä säännöksiä annetaan harvoin samalla kun lakiesitys. Lopullista asetustekstiä ei anneta hallituksen esityksen kanssa samanaikaisesti. Mika Lehtonen ilmoitti, että asetuksen säännöksiä aletaan valmistella toukokuun aikana.

Keskusteltiin lakiehdotuksen vaikutuksista järjestöjen ja seurojen toimintaan. Puheenjohtajan mukaan ehdotuksen taloudellisia vaikutuksia järjestöille ei ole mahdollista arvioida lainsäädäntövaiheessa. Paljon riippuu siitä, mitä järjestöt itse tekevät ja päättävät. Lakimuutoksesta aiheutuu ainakin lisätoimia hallinnolle. Puheenjohtaja kertoi uuden ampumakortin ja uuden järjestelmän hyödyistä.

Sauli Härkösen mielestä riistanhoitoyhdistyksille (yhteensä 298), jotka tekevät työtä talkooperiaatteella, aiheutuu lainmuutoksesta lisätyötä.

Ossi Vuorilampi kysyi, mitä harrastaja tekee, jos ei ole seuraa, johon liittyä. Puheenjohtajan mukaan voidaan perustaa uusia yhdistyksiä ongelman ratkaisemiseksi. Sauli Härkösen ja Timo Marteliuksen mielestä se ei ole hyvää hallintoa ja voi johtaa ”paperiyhdistysten” perustamiseen.

Nina Holmberg kysyi, kannattaako kirjoittaa lakiin yhdistykseen kuulumisvelvollisuutta ja tietyn ajan harrastamisvelvollisuutta, jos näitä edellytyksiä ei ole mahdollisuutta täyttää.

Vuorilampi esitti huolensa siitä, että seuraan voi tulla henkilöitä, jotka eivät ehkä täytä henkilöä koskevia edellytyksiä. Sauli Härkönen ilmoitti, että metsästyspuolella on usein koejäsenyys ja siten voidaan tietyin tavoin hallita, kenelle jäsenyys annetaan.

Keskusteltiin myös yhdistyslain 4 §:n mukaisten yhdistysten määrästä ja siitä, miten yhdistykset voivat osoittaa sen, että ne on hyväksytty ampumayhdistyksiksi.

Asehallinnossa laaditaan lausunnoista yhteenveto, joka toimitetaan lautakunnan jäsenille. Lausuntoyhteenveto lähetetään ministerille ja ministeri esikuntineen päättää, aiheuttavatko lausunnot muutostarpeita.

Hallituksen esitys lähetetään heti käännettäväksi ja laintarkastukseen. Valtioneuvoston on varattu esittelypäiviksi 11.6., 17.6. ja 18.6. Asetus on valtioneuvoston esittelyssä samanaikaisesti kun eduskunnan vastaus esitellään valtioneuvostolle. Esitetyt lait ja asetus tulevat voimaan joko 1.1.2010, 1.3.2010 tai 1.4.2010.

5. Muut asiat

Nina Holmberg kysyi, onko mahdollista, että sisäasiainministeriö antaisi poliisilaitoksille uuden käsiasekupien käsittelyä koskevan ohjeen. Lääkärintodistus vaaditaan ohjeen mukaan nyt kaikilta luvan hakijoilta, vaikka olisi perustellumpaa vaatia vain ensimmäistä lupaa hakevilta. Kyseinen vaatimus hidastaa kunnollisten aseharrastajien asehankintoja. Puheenjohtaja ilmoitti, että ohjetta tullaan lähiaikoina tarkistamaan.

Puheenjohtaja kertoi ajankohtaista poliisin hallintorakenteen uudistamisesta. Hallintorakenteen uudistamista koskeva hallituksen esitys on eduskunnan käsittelyssä.

1.1.2010 toimintansa aloittavan poliisihallituksen päätoimipaikka on Helsinki, muut toimipaikat ovat Turussa, Oulussa, Mikkelissä ja Riihimäellä. Suomussalmella on yksi lääninhallitukseen ”räätälöity” poliisiylitarkastajan virka.

Sisäministeriöön perustetaan uusi poliisiosasto. Poliisihallituksessa tulee olemaan 6 - 8 yksikköä. Muutos koskee yhteensä noin 210 henkilötyövuotta, jotka jakautuvat poliisiosastolle (n. 30) ja poliisihallitukselle (n. 180).

Arpajais- ja asehallintoyksikön osalta organisaatiotilanne on vielä epäselvä. Aseasiat käsitellään tulevassa lupapalveluyksikössä. Arpajaispuolen asiat voidaan keskittää joko omaan erilliseen yksikköön tai lupahallintoyksikköön, jossa hoidettaisiin kaikki nykyisin hallintoyksikössä olevat asiat, ase- ja arpajaishallinnon asiat sekä turvallisuusalan valvontayksikön asiat.

Lisäksi puheenjohtaja kertoi lääninhallitusten lakkaamisesta aiheutuvista arpajais- ja asehallintoyksikköön tapahtuvista tehtävien ja virkojen siirroista sekä yksikön toimitilatarpeen aiheuttamista lisätilavarauksista. Ensi syksynä laaditaan urakkasopimus toimintalakiinteistön muuttamisesta arpajais- ja asehallintoyksikön tarpeisiin.

Yksikölle on tulossa uusia tehtäviä poliisin hallintorakenteen uudistamisen ja ampumaseelain muuttamisen seurauksena. Asepuolelle siirretään lääninhallituksista ampumarata- ja ampumayhdistysasiat ja arpajaispuolelle tavara-arpajaisasiat sekä valtakunnalliset rahankeräysasiat. Puheenjohtaja totesi vielä, yksikön päivittäisjohtaminen ja työskentely tulevat hankaloitumaan mikäli lupapalveluyksikön päällikön virkapaik-

ka tulee olemaan Helsinki. Jokaiseen poliisihallituksen tehtävään on 1.10.2009 mennessä määrätty viranhaltija.

Seuraava lautakunnan kokous pidetään 5.6.2009 klo 13.00 alkaen samassa paikassa.

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 16.15.

Puheenjohtaja Jouni Laiho

Sihteeri Liisa Timonen